

Motion till riksdagen

1987/88:K39

av Jan-Erik Wikström m. fl. (fp)

med anledning av prop. 1987/88:145

om stöd till radio- och kassettidningar

Folkpartiet har sedan många år engagerat sig för de synskadades berättigade önskemål om tillgång till dagstidningar. År 1982 tillsattes taltidningskommittén av dåvarande utbildningsministern med uppdrag att fördela bidrag till tidningsföretag för utgivning av taltidningar för synskadade och i övrigt vidareutveckla olika praktiska och tekniska alternativ för verksamheten. Kommittén har utfört ett mycket förtjänstfullt arbete av pionjärkaraktär.

För folkpartiet är det av stor vikt att vårt demokratiska samhälle garanterar alla medborgare samma fri- och rättigheter. "Det handlar om rätten att ta del av innehållet i en tidning, ett radio- eller TV-program, att få ta del av information eller beslut, att offentligt föra fram egna åsikter, att ta del av andras argument och att själv argumentera." (Ur det handikappolitiska programmet antaget av riksdagen år 1982.)

Arbetet med att göra dagspressen tillgänglig för synskadade har mött stora svårigheter. Därför är det glädjande att hindren för förverkligande nu är undanröjda.

Vi anser dock att den utbyggnadstakt som regeringen föreslår bör påskyndas. Vårt förslag är, att målet om 50 dagstidningar om möjligt skall uppnås inom tre år. I dag utkommer 184 dagstidningar, av vilka de synskadade saknar tillgång till 168. När det nu angivna målet är uppnått kan de synskadade fortfarande inte läsa 134 dagstidningar. Det finns alltså risk för att delar av landet helt kommer att sakna dagstidningar för synskadade trots denna utbyggnad. För att huvudmålet, att all press skall vara tillgänglig, inte skall te sig alltför avlägset måste arbetet påskyndas.

Vi har också invändningar emot propositionens förslag att radio- och kassettidningarna förbehålls synskadade. Det finns många andra handikappgrupper som skulle ha stor glädje av dessa tidningar, t. ex. vissa rörelsehindrade, afatiker, MS-sjuka. Också många långtidssjuka människor saknar i dag möjlighet att läsa tidningar av ett så enkelt skäl som oförmåga att hålla i en tidning. Personalens tidspress gör att högläsning endast kan ske korta stunder och sällan efter individuella önskemål.

Efter några års lyckad försöksverksamhet med utlåning av talböcker till låntagare med andra handikapp än synskada, beslöts i slutet av 1970-talet att ge även dessa tillgång till talböcker via biblioteken. Utlåningen ökade snabbt och därmed också efterfrågan på talböcker. De flesta kommunbibliotek köper i dag egna talböcker och utlåningen ökar ständigt. Samtidigt har talboks- och punktskriftsbibliotekets utlåning ökat varje år med i ge-

nomsnitt 10% de senaste åren. Totalt har talboksutlåningen i landet fördubblats mellan 1977 och 1987. Detta bevisar att behovet av och intresset för intalad text är stort och ökande. Efterhand har antalet intalade boktitlar ökat, men fortfarande är det knappt en fjärdedel av den årliga bokutgivningen som ges ut som talböcker och endast ett 100-tal av ca 5 000 tidsskrifter som blir intalade.

Lika viktigt som att öka antalet intalade boktitlar måste vara att ge de människor, som inte har tillgång till dagstidningar, en förutsättning för full delaktighet i samhällslivet.

Flera remissinstanser vill ge fler handikappgrupper tillgång till radio- och kassettidningar. Denna uppfattning delas av taltidningskommittén.

I propositionen sägs att "bland handikapporganisationerna har dagstidningsfrågan i flera år varit högprioriterad". Den prioriteringen delas säkert av många människor med läshandikapp av olika slag. Enligt vår mening bör de – sedan behovet vitsordats – få tillgång till radio- och kassettidningar.

Hemställan

Med anledning av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att delmålet 50 dagstidningar som radio- och kassettidningar bör uppnås inom tre år.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att även andra läshandikappade grupper bör få tillgång till radio- och kassettidningar.

Stockholm den 12 april 1988

Jan-Erik Wikström (fp)

Margareta Andrén (fp)

Ingela Mårtensson (fp)

Margareta Fogelberg (fp)

Margareta Mörck (fp)